

# Inspektionspodden – Sexualitet, samtycke och relationer

Hej och välkommen till Inspektionspodden! En podcast från Skolinspektionen. I den här podden tar vi upp intressanta ämnen och områden som vi har granskat och som fått stor uppmärksamhet. Jag som leder det här samtalet heter Agnes Gidlund och är pressansvarig på Skolinspektionen. I det här avsnittet så ska vi prata om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer och det gör vi delvis för att området har förändrats och för att vi på Skolinspektionen publicerade en ny granskning i mars 2025. Där tittade vi på ämnesundervisningen i 30 grundskolor och 30 gymnasieskolor och det vi såg var bland annat att skolor inte tar ett helhetsgrepp kring kunskapsområdet och att elever därmed riskerar att få ytliga kunskaper och att många lärare upplever osäkerhet i att undervisa om området. Med oss idag för att prata om det här har vi Olivia Öberg som är utredare på Skolinspektionen och som har skrivit rapporten, Teresa Fernández Long som är undervisningsråd på Skolverket, Cecilia Samuelsson, vice förbundsordförande på Elevernas riksförbund och Kalle Norwald, socionom, sexolog, psykoterapeut och författare. Välkomna!

– Tack snälla!

– Tack så mycket!

**Olivia, jag tänker börja med dig. Vi har skrivit en rapport om sexualitet, samtycke och relationer och i den här rapporten så skriver vi då att eleverna riskerar att få ytliga kunskaper inom det här. Vad menar vi med det?**

– (Olivia) Vi har ju granskat totalt 60 skolor så det var 30 på högstadiet och sedan 30 på gymnasiet. Och det vi såg gemensamt för alla de här skolorna det var att man jobbade mer med sexualitet, samtycke, relationer i olika ämnen på ett eller annat sätt. Men så såg vi att ungefär 2/3 av de här skolorna så hade man inte som ett helhetsgrepp om det här. Så det betyder att man kände inte till på skolan till exempel vad eleverna får för kunskaper som helhet, vilka perspektiv som ingår på olika sätt i undervisningen. Och lärarna samarbetade inte kring det här kunskapsområdet. Och det här bekräftas också av eleverna som sa att de får grundläggande kunskaper i sexualitet, samtycke, relationer på högstadiet. De fördjupar inte kunskaperna sen och sen på gymnasiet så tenderar de mest att repetera det som de har gått igenom tidigare men inte fördjupa undervisningen. Så det är den generella bilden.

**Cecilia, elevernas riksförbund, är du liksom representant för. Är det här något som ni känner igen?**

– (Cecilia) Ja, absolut. Vi. Vi delar din bild till 100 %. Många elever menar att de lär sig det som de redan kanske har koll på i och med att information är så himla lättillgängligt idag och att det kanske stannar upp vid påståenden som att det är okej att vara HBTQ eller att man kan ha sex och då är det viktigt att ha kondom eller att man kan få en könssjukdom istället för att gå in djupgående på saker. Men varför skulle det inte vara okej för mig att vara HBTQ etcetera? Eller varför är det viktigt att jag ska ha kondom eller vilka könssjukdomar är jag kan få? Många menar att det här är sådant som de redan kan när de går in i undervisningen och inte får möjligheten att lära sig sådant om de inte redan visste. Sedan menar man ofta att det är det som de har lärt sig, det är inte sånt som de sedan har nytta av när de går in i sina relationer, i och med att det är mycket fokus på typ den fysiska akten att ha sex. Men det är inte det som man känner att man behöver fokusera på, utan lite mer liksom vad är en hälsosam relation? Vad är en ohälsosam relation och hur kan jag hjälpa kompisar eller dylikt som är i ohälsosamma relationer?

**Och i rapporten så pratar vi ju också om det här med hedersrelaterat våld och förtryck. Kan du berätta lite mer om det Olivia?**

– (Olivia) Där ser vi också att skolorna, alltså eleverna får ta del av kunskap av det här på ett eller annat sätt. Men det kan vara mer att lärarna beskriver att det kommer upp i samband med att de pratar om någonting annat. Så inte så medvetet och planerat. Så det varierar mellan skolorna huruvida man pratar om det mer, mer medvetet kan man säga. Och sedan så säger rektorerna och lärarna att de prioriterar lite olika där också beroende på om de tror att de har elever som är utsatta för det här. Så de fokuserar mycket på det här, att om har de elever som riskerar att bli utsatta, då jobbar vi mer aktivt med det. Men man har inte fokuserat lika mycket på det här kunskapsförmedlande uppdraget, att alla elever ska få kunskaper om det här oavsett.

**Teresa, ni på Skolverket, ni ger ju lärare stöd inom det här området. Hur ser det här stödet ut och har ni specifikt stöd inom just det här då med hedersrelaterat våld och förtryck?**

– (Teresa) Ja, vi har mycket stöd inom det här området. Själva kunskapsinnehåll, att utveckla undervisningen. Där har vi två olika paket. Det ena lite mer övergripande ligger på vår webb, men sen har vi fem webbutbildningar som riktar sig till olika skolformer och till olika åldersgrupper. Och de här webbutbildningarna de berör delvis kunskapsområdet som hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan handla om hur man för samtal. Det kan också handla om inkluderande arbetssätt och också om ämnesundervisning i sig. När det kommer till hedersrelaterat våld och förtryck så har vi också generellt stöd inom det området. För vi ser också att man på en del skolor lägger det på ett systematiskt arbete men att lärarna har utmaningar att göra det ämnet integrerat. Sen kan man ju också uppleva att det här fältet blir kontroversiellt i undervisningssammanhang och behöver inte vara det i sig som sakfråga, men blir det, och för det så har vi ett material som heter att undervisa om kontroversiella frågor som kan vara sätt att närma sig det här, som ger möjlighet till lärare och pedagoger att diskutera hur man kan hantera eller ta upp det och så vidare. Och det finns också ett rektorsstöd för det. Allt finns på vår webb.

**Ja, det är ju fantastiskt. Och om man då tittar på just lärare, och när vi tittar på vad säger de. Vad tycker de är utmaningarna Olivia?**

– (Olivia) Det är ju intressant att höra kring det finns ju sånt gediget stöd. Men de lärare som vi pratar med, de har inte tagit del av så mycket stödmaterial och de upplever ofta att de inte har tillräcklig kompetens heller att undervisa om de frågorna och det är då de upplever att det är svårt. Och vad de tycker är svårt. Men de ser det här som ett tema som har många fallgropar. De ser som en risk att någon elev kan vara utpekad eller känna sig utpekad i klassrummet. De ser risker med att spä på fördomar, att någon elev ska säga någonting kränkande eller att de själv ska råka säga något konstigt eller kränkande. Så de, de... Vissa uttrycker det som att de helst undviker att undervisa om det för att det finns så många risker med det.

**Och Kalle, du har ju skrivit flera böcker inom det här området och pratat med både lärare och elever. Vad är din bild av utmaningarna med området?**

– (Kalle) Men vi håller med alla som har uttalat sig redan. Jag möter väldigt många viktiga vuxna generellt i skolan som menar att de inte har själva kunskapen i sexualitet, samtycke relationer. För de vet ju ibland inte ens vad de ska undervisa om. Och det är ju ett systematiskt fel. Alltså det är ju inte så många utbildade lärare i dag som har fått den här kunskapen i sina grundutbildningar. Och det är klart lite klurigt att man liksom är juridiskt

ålagd att undervisa i något som man själv inte kan. Det är som att ni skulle ändra i nu och säga nej, nu ska vi spela in en podd om onkologi och så ska vi prata om cancerdiagnostik som jag tänker att inte många av oss här inne kan så mycket om. Det är alltså helt knäppt. Så jag tänker det är ju ett problem så vi måste komma i bukt med tänker jag. Men sen vill man ju också få kunskap om metodiken, alltså hur ska då sedan jag fått den här sakkunskapen sen undervisa eleverna på ett rimligt och bra och effektivt sätt? Men det är också många vuxna i skolan som tänker att sexualitet, samtycke och relationer är ett så pass privat ämne att man inte vill blanda sig i på olika sätt. Man tänker att det är något man ska utforska själv och det är ju till viss del så. Vi ska inte blanda oss i elevernas eventuella sexualitet utan vi ska stötta dem med kunskap i hur man eventuellt skulle kunna göra det. Så det blir liksom en ekvation som är svårlöst. Men jag tänker att vi ska inte sluta försöka ändå. Nu klarade jag knappt matte B på gymnasiet, men jag tänker att ekvationen går att lösa.

**Och det finns ju faktiskt mycket undervisning som är väldigt bra. Vad är det skolorna gör när det fungerar? Olivia, om jag börjar med dig?**

– (Olivia) Men det finns ju ändå en del som jobbar med hög kvalitet utifrån det som vi granskar. Och där handlar det ju mycket om att de har pratat ihop sig. De vet vilka olika perspektiv som andra lärare tar upp så de riskerar inte att säga samma sak. Vi har också exempel på att man känner sin elevgrupp. Man vet vilka frågor som till exempel skulle kunna vara känsliga och man kan förbereda vissa frågor på ett annat sätt. Och vissa, ja men en lärare sa exempelvis att jag vet i min grupp att könsstämpning är någonting som mina elever inte känner till någonting om. Här är jag som förmedlar kunskaper om det först och främst och sen så kan vi gå vidare och diskutera kanske något annat tema eller liknande, men i ett senare läge. Så att man känner till vad eleverna redan vet, men också vad som är känsligt så att man kan förbereda lektionerna utifrån det.

**Kalle vad säger du?**

– (Kalle) Sitter, nickar. Det syns ju inte i en podd slår det mig. Men det är ju en viktig grej, just det här med att också kommunicera med eleverna. Att man tänker sig att det... Jag tycker om det här med åldersanpassad undervisning, jag tänker att det är superviktigt och att också kunna möta eleverna utifrån vart de befinner sig. Det säger ju all forskning. Visar vi att vi bryr oss om vad våra elever vill veta och också ger dem det, så kommer vi ha dem på kroken. Då kommer liksom motivationen av sig själv och vi kommer också se att informationen liksom fastnar lättare i dem. Och när vi då också vet enligt så jättemycket forskning att har man kunskap om sexualitet så kommer också sannolikheten öka att man intar och ger samtycke när man väl då kanske har sex med någon annan. Så jag tänker att det finns så mycket forskning som styrker att om vi gör det här på ett systematiskt sätt som har nämnts tidigare, och tillsammans, så kommer vi kunna göra gigantisk nytta kopplat till övergreppsstatistiken, kopplat till ohälsotalen. Vi har många möjligheter här.

**Teresa, vad säger du? Vad är det som funkar?**

– (Teresa) Det vi kan se vid våra besök när vi tar fram inspirationsmaterial är att de skolor där undervisning fungerar så har man en rektor, en ledning som tar de här frågorna på stort allvar och som leder och som ger tid till lärarna för samverkan och lärare som tar del av kompetensutveckling och också där eleverna görs delaktiga på ett mer, liksom systemnivå. Att man pratar om undervisning och utbildningen, man går tillbaks till elever som organiserar sig och sen så har man det här kunskapsområdet under ett slags utvecklingsperspektiv hela tiden. Det är vad vi kan se på våra besök som vi gör.

**Cecilia vad säger du? Är det? Är det så här bra undervisning? Vad tycker du? Vad är det som funkar?**

– (Cecilia) Nä, men jag tänker väl att undervisningen på många sätt är bra. Men precis som vi varit inne på tidigare så är vi i behov av mer fördjupad undervisning och för att vi ska kunna få fördjupad undervisning som också går in i flera olika aspekter av undervisningen så måste det ju finnas i flera olika ämnesplaner och kursplaner och vi måste ha tillräckligt med tid för det för att kunna diskutera utifrån olika ämnensperspektiv. Jag tycker ju alltid att skolan kan bli bättre på att lyssna till elevgruppen förstås. Det är det jag kommer förespråka och då inte bara lyssna till elevgruppen vad gäller själva undervisningen utan faktiskt också hur man tar med sig undervisningen. Och vi diskuterar i smågrupper eller om man vill göra i helklass. Det här handlar ju helt som om precis det vi har sagt, att man behöver känna sin elevgrupp. Så jag tycker väl att ofta grunden som vi står på är bra. Men vi måste bli bättre på att fördjupa den. Och att lyssna till eleverna handlar inte bara om vilken kunskap man förmedlar utan också hur man förmedlar kunskapen.

– (Olivia) Jag skulle egentligen vilja lägga till, till det jag sa tidigare. Får jag göra det? Men på alla skolor som har ingått i granskningen så finns sexualitet, samtycke, relationer i olika ämnen. Så eleverna får ändå någon typ av undervisning i olika ämnen. Och det är inte bara till exempel, jamen svenska, samhällskunskap, historia utan vi ser också exempel på att man har jobbat med det här i praktiskt estetiska ämnen eller på gymnasiet handlar det om att man jobbar på både högskoleförberedande program och yrkesprogram. Sen så ser vi såklart att det ibland är för stor olikvärdighet inom skolan, men det är den generella goda med positiva exempel. Men också att när det kommer till de här känsliga frågorna så har lärarna varit väldigt tydliga. Är det så att eleverna kommer med någon form av utspel som kan riskera att vara kränkande eller gå emot skolans värdegrund så är de snabba på och har strategier på att markera mot det. Så där har de gett väldigt lika exempel. Oavsett skola som vi har besökt. Så det vill jag bara lyfta som gott exempel också.

**Och Teresa, hur skulle du säga att man då som lärare kan skapa ett tillitsfullt och respektfullt klimat i klassrummet så att det blir bra diskussioner?**

– (Teresa) Jag har varit inne på det litegrann här tidigare, men det är väl flera olika delar. Den ena som man kanske tar för givet är en god planering av undervisningen men också skapar en delaktighet. Vara tydlig med sitt ledarskap och gestalta värdegrunden återkommande i undervisning och i möten. Och det handlar inte bara om undervisning utan hela utbildningen. Men just den här tillitsfullheten, den finns väl där, eller eleverna upplever den framför allt när man visar engagemang för deras lärande, när man visar engagemang för att deras utveckling går bra och att man också visar att man ser dem och bryr sig. Och finns den och samtidigt gemensamma ramar för hur eleverna är med varandra, då blir det också lättare att föra de individuella samtal vid sidan av, om de enskilda elever som man kan prata med tänker möta dem i var de är och hur de upplever undervisningen. Ibland är vi liksom också inne i huret. Med sexualundervisning, om vi använder det begreppet, så blir det ibland en planering som blir kanske lite stor. Man tänker sig nu ska vi ha sex och bara det kan ju liksom trissa upp det. Kanske går det att ha en ingång då och då som handlar om hälsa och kropp, någon annan gång om ömsesidighet, frivillighet. Så att det där är ett perspektiv som finns med. En annan sak, det är kanske att slå in öppna dörrar, det är att sätta ramarna tydligt. Jag som lärare kommer aldrig prata om mig och mina erfarenheter. Ni ska inte heller göra det. Tillitsfullhet kan ju också handla om hur man för samtal. Här väljer man metoder som är som ett utforskande samtal, ett reflekterande. Man undviker debatt och någonstans också kanske lyfta frågan med eleven och säga så här hörni, det brukar bli lite skoj, det här kan vara så här. Hur ska vi hantera det här?

– (Kalle) Prata om pratet.

– (Teresa) Prata om pratet. Det finns en tilltro till det och också kanske det också tar udden av momentet. Så det finns många olika. Men i grunden så handlar det om också känna sin grupp. Det är svårt att säga något jättegenerellt om alla lärare och elever.

– (Kalle) Men jag tänker att vi inte heller, om man tar fnisset eller om man driver med frågorna. Jag tänker fniss jag i alla fall efter 20 år i den här branschen valt att tolka som en lust från eleverna. Att det är mycket enklare för mig då som sexualupplysare i det här fallet att liksom gå in och tänka de här är intresserade för de fnissar ju. Och sen finns det vissa som driver och många, det tror jag många av er som lyssnar kan känna igen sig i, att man liksom då från vuxenperspektivet blir testad av eleverna. Jag brukar ibland göra små demokratiska omröstningar. Vad ska vi kalla genitalierna? Och så får man massa förslag och så en gång i tiden så vann förslaget köttflöjt. Jag gjorde det här med ett gäng killar på en fritidsgård. Ett ord som jag inte alls är bekväm med. Men det var demokratiskt framröstat. Så använde vi det. Och sen bröt de ut i skratt och sa men vi testade dig, fattar du inte? Och sen så sa vi kuk, för det gör ju alla. Men då hade jag vunnit deras förtroende och vips så hade jag ett jättefantastiskt samtal om samtycke med de här killarna lite senare. Så bara liksom följer dem och liksom tänker oss inte att fnissat åt oss personligen, för ingen tycker om att bli skrattad åt. Och också de här, när de skämtar om vissa sakfrågor så brukar jag väldigt noga med att liksom säga så här Man får tycka vad man vill i vårt samhälle, det får vi faktiskt. Vi har ett demokratiskt samhälle där vi har yttrandefrihet, men en persons åsikt står aldrig över en persons rätt att existera. Så när du börjar säga de här sakerna så kan det vara så att någon som tar illa vid sig och du får inte säga det.

### **Cecilia vad säger du? Varför fnissar man?**

– (Cecilia) Men jag är väl lite inne på Calles spår och jag väntade bara på att han skulle säga det. Jag visste att de skulle komma. Först och främst vill jag liksom lyfta att sexualundervisningen är någonting som det finns en skräckblandad förtjusning i från eleverna. Jag kommer ihåg i årskurs fem när jag satt där med en biologibok och jag fick bläddra bak och jag visste vad som skulle komma och man var lite orolig för det där har jag inte fått snacka om tidigare. Men nu ska vi snacka om det, hela klassen ska göra det. Och det är klart att det var fnittrigt. Men det var ju också de roliga diskussionerna och konversationerna. Till exempel det som Calle tog som exempel på vad man ska benämna genitalierna. Det är det som man sedan kommer ihåg. Eller när man fick sätta kondomen på frigolitsnoppen. Det är väl det man kommer ihåg flera år efter eftersom det var någonting som var nytt och som man fick testa. Och sedan kanske inte är jättekonstigt, eller att det blir fniss när biologiläraren går från att snacka om något som är ganska osexigt. Man går från mossa till att snacka om sex liksom. Och då förstår jag att eleverna fnittrar i klassrummet och det kan också vara något som är ganska befriande som elev. Och det kanske jag mer har varit den där duktiga flickan som har klagat på de jobbiga killarna i klassrummet. Så kan jag också nu förstå i efterhand hur de ändå möjliggjorde för att liksom öppna upp till nya frågor och fortsättningsfrågor. För även om de fnittrade och sa saker i klassrummet som, som utmanade läraren lite så blev jag också det en del av den fördjupade diskussionen i och med att läraren fick något mer svara på. Så det tror jag också att man kan försöka se som en fördel. Det behöver inte bara vara negativt med fnissat liksom, utan i stor utsträckning så är det positivt. Sen så handlar det förstås om att hitta en balans. Vi måste ju både kunna snacka om orgasmer och sen hedersrelaterat våld och förtryck förstås. Och det måste finnas plats för båda de delarna i undervisningen. Och det är också därför det är så viktigt att man inte skär ner på sexualundervisningen och att vi ser till att det finns i flera olika ämnen så att man också kan diskutera utifrån olika ämnesperspektiv.

– (Olivia) Det där fnisset och ifrågasättandet riktat mot undervisningen och läraren, det är kanske en del av en process. Men det får inte riktas mot enskilda elever utan att den här tryggheten behöver vara där, ramarna, och läraren alltid har liksom ett ansvar för undervisningssammanhanget. Det är ett medskick också i det där.

– (Teresa) Nu är det Skolinspektionen och vi tittar på vad som kan utvecklas och så. Men det har hänt någonting också. Vi får liksom inte tappa det. Det har hänt mycket inom sexualundervisningen och i våra möten på skola så har många elever ett språk som inte funnits där tidigare. En vana, en öppenhet, en nyfikenhet. Den tror jag i och för sig funnits där tidigare. Och också kanske höga förväntningar på att undervisningen ska ha en bra kvalitet och möjlighet. Och Folkhälsomyndigheten genomför ju en återkommande granskning av unga personers beteenden och sexualitet och så, UNGKAB heter den. Och där visar ju återkommande att skolan är den absolut viktigaste, ungdomarna anger skolan som den främsta källan, och framför allt pojkarna då. Så den här balansen mellan att göra det bättre men också komma ihåg att det har hänt mycket. Och i den här undersökningen från Folkhälsomyndigheten, det man kan ta med sig, vi behöver hålla flera tankar samtidigt. Det ena är att ungdomar överlag är nöjda med sina relationer, med sina möten. Men det finns också en grupp som är med om sexuellt våld och som far illa. De här två tankarna behöver vi ha med oss in i skolans värld.

– (Kalle) Vad jag tyckte du Cecilia sa så bra förut också, just det här med att säga också vad är en bra relation? Att vi utgår från det salutogena perspektivet för att liksom se. För har man den kännedomen så vet man ju också men nu skaver det här och då kommer man lättare kunna känna skavet. För vi har ju också en tradition att fokusera på just riskerna i högre utsträckning än chanserna eller friskhetsfaktorerna. Att utgå från det salutogena perspektivet är ju helt i linje med vad forskningen säger.

– (Teresa) Och sexualundervisningen genom hela historien har ju haft en, det är ju liksom en politisk ansats att åtgärda saker. Det har ju handlat om önskade graviditeter eller hivprevention eller så vidare. Så att den är ju i den kontexten. Men hur formar man och bidrar till barn eller elevers utveckling utifrån... Det går liksom inte lära i negation. Inte det, inte det, inte det, utan vi behöver ta sats på vad är det som liksom är friskfaktorer och hur gör man goda relationer? Och hur tar man hand om sig själv och andra?

### **Cecilia?**

– (Cecilia) Men också, precis som ni båda säger och som jag var inne på tidigare, att prata om det som att sex ska vara någonting lustfyllt och inte bara snacka om det i negativ bemärkelse är någonting som vi måste prata om med barn och unga för att de bara diskuterar könssjukdomar eller att man kan bli gravid eller att ni ska använda skydd. Då tappar man ju också mycket av det som sex ska vara, tänker jag.

### **Då tappar man lusten skulle jag säga.**

– (Kalle) Ja, kåt blir man inte va? Googla Barnombudsmannen och pornografi så får ni en superbra välskriven rapport på temat. Att många ungdomar saknar att få prata om pornografi med oss vuxna som ju också står i läroplanerna. Då slår vi igen två flugor i en smäll.

### **Och om man tittar på liksom undervisningen. Cecilia, om du skulle kunna säga, vad är det liksom eleverna, vi har varit inne på det lite, men vad är det eleverna liksom, vad vill man prata om då? Vad är viktigt att få lära sig?**

– (Cecilia) Ja, men först och främst vill jag ju återigen säga att det handlar så mycket om relationer och vad som är en god relation, vad som är en dålig relation. Hur vet jag om jag en dålig relation och hur kan hjälpa mina kompisar och bekanta som är i dåliga relationer. Det är något som elever önskar mer av i undervisningen i dag. Sen så tror jag att många också saknar det här betryggande, känslan i att det är okej att vara nyfiken och det är okej att vara sexuell och det är okej att vilja testa, ha sex eller vad man nu vill göra. Att man inte pratar om det som någonting större än vad det egentligen är och att nu ska du göra din sexuella debut och du behöver tänka på det här, här och här, utan också bara

samtala om känslorna som ligger bakom att alla känslor är legitima. Sen så är det alltid återkommande när vi pratar med våra medlemmar att de faller alltid tillbaks till att diskutera normer, självbild, könsideal. Det är också jätteviktigt att diskutera i frågor om sex, samtycke och relationer.

**Olivia, om man tittar då på den rapport som vi har skrivit, skiljer det sig från det Cecilia pratar om, eller hur ser det ut?**

– (Olivia) Nej men jag tänker att det stämmer väl överens med sett till vilka teman som du precis tog exempel på. Och det som eleven har beskrivit i våra intervjuer också, att det handlar då om att sätta det i en kontext som är verklighetsnära för dem. Och då är det ofta att få de positiva delarna, att hur får man en relation att fungera och hur, hur har man bra sex? Men också hur vet man när en relation inte funkar bra, när den är destruktiv? Det vill man också veta. Men just det här att det ska vara, kännas relaterbart, och inte bara handlar om de här grundläggande begreppen.

**Och såg vi att undervisningen var sådan då?**

– (Olivia) Ja, men det skiljde ju sig väldigt mycket åt. Ja man jobbade mycket med begreppen. Och när det kommer till samtycke så ja, då fanns det skolor som jobbade mer med att sätta in det i sammanhang, hade diskussioner och hade också en tanke kring hela kunskapsområdet och hur progressionen ska se ut, hur man jobbar med det här i olika årskurser. Men så fanns det också andra skolor där det stannar lite vid den här begrepps nivån och att eleverna inte fick möjlighet och samtala om det här.

**Och du har skrivit en tidigare rapport från 2018. Finns någon skillnad? Alltså har det har blivit bättre? Kan vi se något sådant?**

– (Olivia) Men det är svårt att jämföra de två, för vi kollade på lite olika saker och det har hänt väldigt mycket sedan dess och det har skett läroplanens förändringar, det ställs nya krav på eleverna. Samtalsklimatet ser annorlunda ut. Men en liten intressant sak som skiljer sig åt som vi tyckte var spännande, det var ju att i den här granskningen vi var ute i så ansågs jämställdhet vara någonting kontroversiellt och det var någonting nytt jämfört med 2018, för då dök inte det upp som en kontroversiell fråga. Det man kan se är att det ställs nya utmaningar och det gör ju att det kommer i varje ny granskning hitta utvecklingsområden. För det kommer att vara nya utmaningar för eleven, för lärarna att hantera.

**Och man ska ju komma ihåg att vi har en bra sexualundervisning eller sexualitet, samtycke och relationer, det ämnet. Men om ni ändå ska tänka och önska för framtiden, vad behöver utvecklas? Cecilia om du börjar.**

– (Cecilia) Ja, jag tror att sättet som vi diskuterar frågorna på måste utvecklas. Att det inte blir det här klassrumsklimatet endast utan att vi tar det ut från klassrummet, att vi tar det in i samhället, att vi går till ungdomsmottagningen. Alltså att vi inte bara ser till det som händer i klassrummet utan sätter det i ett större kontext.

**Teresa, vad säger du?**

– (Teresa) Men för framtiden, ett fortsatt gemensamt utforskande för att förbättra undervisningssammanhangen. Men jag tänker också att det sker mycket spännande inom didaktisk forskning nu kopplat till det här området. Det har det varit ganska lite tidigare, men många disputationer, spännande att liksom forskarna kommer nu nära

undervisningssammanhang och vad det kan liksom sedan överföras, eller hur, hur lärarna kan, hur de kan ta vara på det och utveckla sin undervisning. Det blir spännande att följa.

**Kalle, vad säger du då om du får önska fritt?**

– (Kalle) Då skulle jag önska, det skulle väl vara en del av önskelistan då. Nej, men jag tänker att jag skulle önska att vi kanske hade en arbetsmiljö för lärarna som möjliggjorde deras nyfikenhet också. För jag tänker är man nyfiken på sitt område, då vill man också undervisa i det. Så jag tänker att det kanske också hade vart fint med ett litet perspektiv också, utifrån lärarnas arbetsmiljö. Få utrymme att läsa på, lyssna på den här podden, lyssna på eleverna. Alltså att skapa lite luft.

**Olivia, vad vill du säga i nästa rapport som vi skriver?**

– (Olivia) Ja men jag är väl lite inne på det här med lärares förutsättningar. Att rektorn ska få bra förutsättningar för lärare att, att de får bra verktyg för att kunna hantera det här. För det är tydligt när vi pratar med dem att känner de sig obekväma, jamen det är då de tycker det är svårt att undervisa om det. Men på skolor där de har jobbat mycket, fått mycket kompetensutveckling, jobbat ihop, fått tid för att planera undervisningen, då får det bra effekt.

**Och jag hoppas att det blir mer likvärdigt tänker jag, så att alla får samma undervisning. Eller kanske inte samma men likvärdig undervisning så att det inte är beroende på var man bor eller vilken skola man går i.**

– (Kalle) Demokrati.

**Demokrati ja, precis. Ja, men då är det dags att runda av det här avsnittet. Och det här är ju ett spännande område som vi lär få komma tillbaks till. Du som vill veta mer om Skolinspektionens arbete, gå in på Skolinspektionen punkt Se eller lyssna på någon av våra andra poddar. Du har idag hört Olivia Öberg, utredare på Skolinspektionen, Teresa Fernández Long, undervisningsråd på Skolverket, Cecilia Samuelsson, vice förbundsordförande på Elevernas riksförbund och Kalle Norwald, socionom, sexolog, psykoterapeut och författare. Och jag, jag heter Agnes Gidlund. Tack för att du lyssnade.**